

SEZNAM UKREPOV ZA VARČEVANJE IN SPREMLJANJE PORABE ENERGIJE V OSNOVNIH ŠOLAH IN VRTCIH ZA HIŠNIKE

- V šolskih objektih so za učinkovito rabo energije poleg ravnatelja, učiteljev, vzgojiteljev in učencev, neposredno odgovorni tudi hišniki.
- Ena izmed nalog hišnika je pripraviti izhodišča in predloge za program učinkovite rabe energije, ki jih nato predlaga ravnatelju.
- Na osnovi takega izhodišča hišnik izdelava seznam vzdrževalnih, investicijsko-vzdrževalnih in investicijskih del ter izvajalce nadzoruje in kontrolira pri izvajanju.
- Naloga vsakega hišnika je, da dobro pozna objekt in instalacije v njem. Za to potrebuje ustrezno projektno dokumentacijo, navodila za obratovanje naprav in navodila za vzdrževanje.
- Dobro poznavanje naprav je pomembno zato, da lahko hišnik spremlja in nadzoruje posamezna vzdrževalna ali tudi obnovitvena dela v objektu ali na instalacijah.
- Vsak hišnik se mora dobro seznaniti z zmožnostmi posameznih naprav, njihovo namembnostjo in načinom delovanja. Tako lahko izkoristi vse zmožnosti naprave ali sistema pri zagotavljanju dobrih delovnih pogojev ob najmanjši rabi energije.
- Zelo pomembno je, da pozna potek procesa učenja v šoli. Še zlasti zaradi ogrevanja in osvetlitve prostorov.
- Podatki o času trajanja in zasedenosti posameznih prostorov, namembnosti uporabe ipd., lahko veliko pomagajo pri načrtovanju delovanja naprav.
- Hišnik mora poznati delovanje regulacijskih sistemov in instalacij.

- Hišnik redno spremlja in nadzoruje porabo goriva in elektrike.
- Sodeluje z učitelji in učenci, če ga obvestijo o napakah in okvarah (pušča voda v umivalnikih, WC, luč ne gori, itd.). Na leto iz hitro kapljajoče pipe izgubimo okoli 30 m³ vode, kar zadostuje za 600 tuširanj.
- Občasno naj hišnik preveri, če se na zidovih pojavljajo mokri madeži ali plesen. Takšna mesta pomenijo ali puščanje vodovodnih napeljav, zamakanje s strehe ali vlago zaradi toplotnih mostov in slabe toplotne izolacije.
- Seznanja učitelje in učence z namembnostjo in uporabo posameznih naprav (termostatski ventili) ter posledicami eventualnih poškodb.
- Skrbeti mora za redno vzdrževanje in pregled kurilnih naprav in sistemov za ogrevanje.
- Redno spremlja temperaturo v ogrevanih prostorih.
- Dnevni in tedenski režim ogrevanja naj bo prilagojen zasedenosti prostorov. Hišnik naj preuči tehnične in organizacijske možnosti za zmanjšanje temperature ogrevanih prostorov v času, ko v njih ni uporabnikov (npr. po koncu pouka, ponoči in konec tedna).
- Dejavnosti po končanem pouku naj bodo organizirane tako, da je zanje potrebno ogrevati čim manj šolskih prostorov. V kolikor regulacija naprav to ne dopušča je treba to uvrstiti v seznam izboljšav na šoli ali vrtcu.
- V primeru, ko prihaja do velikih razlik v temperaturah v posameznih prostorih se naj hišnik posvetuje s strokovnjakom, če je morda potrebno hidravlično uravnoteženje ogrevalnega sistema.
- Pri odprtih ventilih naj bodo vsi radiatorji enako topli. Zaradi zraka v radiatorjih je moten vodni pretok, zato jih je potrebno občasno odzračiti.
- Navadni ročni ventili ne omogočajo učinkovite rabe energije, saj jih je potrebno občasno ročno odpirati ali zapirati, da bi dosegli želeno temperaturo. Bolj primerni so termostatski ventili, ki omogočajo nastavitve temperature, obenem pa s sprotnim merjenjem temperature v prostoru in primerjave z nastavljenimi temperaturo, omogočajo učinkovito izkoriščanje zunanjih (sončno sevanje) in notranjih virov toplote (ljudje, aparati...) in s tem tudi do 15 % manjšo rabo energije za ogrevanje.

- Radiatorji ne smejo biti prekriti s pohištvom ali težkimi zavesami, prav tako jih ne smejo prekrivati okenske police. Pokrite površine radiatorjev zmanjšujejo oddajanje toplote in motijo delovanje termostatskih ventilov.
- Ponoči naj bodo okna zastrta z zavesami ter s spuščnimi roletami oz. zaprtimi polkni, da tako zmanjšamo izgube toplote.
- V večini šol se največ električne energije porabi za razsvetljavo. Za zmanjšanje stroškov je potrebno čim bolj izkoristiti naravno osvetljenost prostorov. Luči naj gorijo le kjer in kadar jih zares potrebujemo.
- Hišnik naj preuči, kje bi lahko navadne žarnice zamenjali s sodobnimi varčnimi sijalkami. Kompaktna fluorescenčna sijalka porabi petkrat manj električne energije in ima okoli desetkrat daljšo življenjsko dobo od navadne žarnice. Stroški zamenjave navadnih žarnic z varčnimi sijalkami se kljub višjim stroškom nakupa s prihranki energije povrnejo že v nekaj letih. To posebej velja za prostore, kjer je potrebna stalna razsvetljava.
- V določenih šolskih prostorih je potrebno razmisliti tudi o nameščanju avtomatskih senzorjev za prižiganje luči (npr. hodniki, WC – ji, garderobni prostori, itd.) ali za ugašanje luči imenovati odgovorno osebo.
- Ob koncu ogrevalne sezone mora hišnik poskrbeti za čiščenje kotla in dimnika ter za servis in nastavitve gorilnika.

Povzeto po virih:

- Gradbeni Inštitut ZRMK, Ljubljana; <http://gcs.gi-zrmk.si/Svetovanje/Clanki/Malovrh/PT123.htm>
- http://www.sef.si/uploads/8f/16/8f1607c955b66b323929957285e6a05a/prirocnik_energija.pdf
- www.clipartpanda.com

